

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľiek **1/ Bc. Z. M.** bývajúcej v Ž., **2/ Mgr. L. M.** bývajúcej v Ž., proti odporcovi **B.**, bývajúcemu v B.B. , zastúpeného JUDr. L., advokátom so sídlom v Ž., **o určenie výživného pre plnoleté deti**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp.zn. 25 C 167/2010, o vylúčení členov senátu 7 Co Krajského súdu v Žiline z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 7 Co 23/2011, takto

r o z h o d o l :

Predseda senátu 7 Co Mgr. F. D. Krajského súdu v Žiline a členovia tohto senátu JUDr. E. M. a Mgr. M. Š., **nie sú vylúčení** z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 7 Co 23/2011 (vec Okresného súdu Žilina vedená pod sp. zn. 25 C 32/20011).

O d ô v o d n e n i e

Predseda senátu Krajského súdu v Žiline Mgr. F. D. v zmysle § 14 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 15a ods. 1 O.s.p predložil vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o námietke zaujatosti navrhovateľiek 1/ a 2/ Bc. Z. M. a Mgr. L. M. proti členom senátu 7 Co Mgr. F. D., JUDr. E. M. a Mgr. M. Š. z dôvodu, že pôvodnou členkou tohto senátu bola JUDr. K. P., ktorej manžel je v tomto konaní právnym zástupcom odporcu; vzhľadom na skutočnosť, že senát 7 Co pôsobil za účasti JUDr. K. P. dlhšiu dobu, je logické, že medzi členmi senátu vznikli blízke väzby a preto nie je tu záruka nestranného rozhodovania. Navrhovateľky preto žiadali, aby bola vec preložená do iného senátu.

V písomnom oznámení podľa § 15 ods. 1 O.s.p. (na čl. 82 súdneho spisu) Mgr. F. D., JUDr. E. M. a Mgr. M. Š. uviedli, že nemajú vzťah k účastníkom konania, k ich zástupcom ani k prejednávanej veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený Krajskému súdu v Žiline (§ 16 ods.1 O.s.p.) posudzoval opodstatnenosť uvedených námietok zaujatosti z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci. Vychádzal pritom z ustanovenia § 14 ods.1 O.s.p. a judikatúry prijatej Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“).

ESLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (viď napríklad *Piersack c. Belgicko*).

Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti.

Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska, ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje teória zdania nezaujatosti [viď tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (*Delcourt c. Belgicko*). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania. Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (*Pullar c. Spojené kráľovstvo*).

Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu. Podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (viď tiež Fey c. Rakúsko). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat' zaujatost' dôležitá, ale nie rozhodujúca; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

Z vyššie uvedenej judikatúry ESLP a ústavného súdu možno vyvodit', že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďiť prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne.

Z obsahu spisu vyplýva, že na žiadosť predsedu senátu 7 Co Mgr. F. D. z 28. februára 2011 (čl. 73) v súlade s bodom II. 2.1 písm. c/ Rozvrhu práce Krajského súdu v Žiline na rok 2011 došlo k zmene v zložení senátu 7 Co (určeného na prejednanie a rozhodnutie veci vednej na odvolacom súde pod sp.zn. 7 Co 23/11) tak, že namiesto členky senátu 7 Co JUDr. K. P. bol určený zastupujúci člen senátu Mgr. M. Š., ďalšími členmi tohto senátu sú Mgr. F. D. a JUDr. E. M..

Z ustanovenia § 30 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vyplýva povinnosť sudcu zdržať sa všetkého, čo by mohlo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Sudca musí vystupovať nezaujato a dbať o to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. K účastníkom konania je povinný pristupovať bez akýchkoľvek predsudkov.

Aj so zreteľom na toto ustanovenie má sudca (v rámci prejednávania a rozhodovania konkrétneho sporu) zachovávať k veci, účastníkom konania a ich zástupcom vždy vecný,

profesionálny prístup. Miera schopnosti sudcu zachovať nadhľad a potrebnú dávku odstupu od veci, od účastníkov konania a od všetkého, čo súvisí s prejednáváním veci v súdnom konaní, je daná stupňom osobnej a osobnostnej pripravenosti sudcu na výkon súdnictva.

Pri posudzovaní opodstatnenosti námietky navrhovateliek voči členom senátu 7 Co Mgr. F. D., JUDr. . M. a Mgr. M. Š. vychádzal Najvyšší súd Slovenskej republiky zo zákonnej prezumpcie nestrannosti sudcov a z toho, že výnimky z tejto prezumpcie ustanovuje iba zákon. Sudcovia sú totiž vo všeobecnosti vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci (len vtedy alebo až vtedy), ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti (viď ustanovenie § 14 ods. 1 O.s.p.).

Účelom § 14 ods. 1 O.s.p. je prispieť k nestrannému prejednávaniu veci, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, a to buď:

1. k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je účastníkom alebo vedľajším účastníkom konania, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania),
2. k účastníkom konania [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)],
3. k zástupcom účastníkov konania (viď vyššie 2.).

Analýza skutočností uvádzaných v oznámení navrhovateliek neumožňuje podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijatie záveru, že členovia senátu 7 Co Mgr. F. D., JUDr. E. M. a Mgr. M. Š. sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považoval za potrebné zohľadniť, že z vyššie uvedeného oznámenia navrhovateliek – (ktoré dôvod zaujatosti vyvodzujú zo skutočnosti, že členkou senátu 7Co bola JUDr. K. P., manželka zástupcu odporcu v tomto konaní) – nevyplýva žiaden dôvod, ktorý by z objektívneho hľadiska bol spôsobilý založiť pochybnosť o nezaujatosti namietaných členov senátu 7 Co Mgr. F. D., JUDr. E. M. alebo Mgr. M. Š.. Vzťah menovaných sudcov k účastníkom konania, k ich zástupcom, alebo k veci, z hľadiska ustanovenia § 14 ods.1 O.s.p. nezakladá relevantný dôvod pre ich vylúčenie z prejednávania a rozhodovania v predmetnej veci. Relevantnou by totiž mohla byť len taká

obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného. V kontexte uvedeného vnímania (len) samotná skutočnosť - existencia kolegiálneho vzťahu pôvodnej členky senátu 7 Co s ďalšími členmi tohto senátu, bez ďalšieho objektívne nevzbudzuje pochybnosti o schopnosti členov senátu 7 Co predmetnú vec prejednať a rozhodnúť nestranne a nezaujato.

V súlade s judikatúrou ESLP, ústavného súdu a tiež vyššie uvedeným výkladom dospel najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v tomto prípade nemožno mať pochybnosti o nezaujatosti členov senátu 7 Co pre neexistenciu skutočností, ktoré by boli relevantné v zmysle § 14 ods. 1 O.s.p. Neexistuje teda žiadny dôvod objektívnej povahy, pre ktorý by mohli vzniknúť pochybnosti o tom, že by nemohli voči účastníkom konania a ich zástupcom nepostupovali nezaujato, neutrálne a že by vec objektívne – podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia – neposúdili so zreteľom na všetky skutočnosti významné pre rozhodnutie (obdobne napr. Najvyšší súd Slovenskej republiky sp.zn. 7 Nc 17/2010).

Z týchto dôvodov rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že predseda senátu a členovia senátu 7 Co Krajského súdu v Žiline Mgr. F. D., JUDr. E. M. a Mgr. M. Š., nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp.zn. 7 Co 23/2011 (vec Okresného súdu Žilina I sp. zn. 25 C 167/2010).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 13. mája 2011

JUDr. Daniela Š v e c o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť :
Hrčková Marta

NAJVYŠŠÍ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Župné námestie č. 13, 814 90 Bratislava

V Bratislave 31. marca 2011

Číslo : 7 Nc 20/2011

Krajský súd Žilina

Oroľská č. 3

010 01 Žilina

Predseda senátu Krajského súdu v Žiline Mgr. Frantušek Dulačka v zmysle § 14 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 15a ods. 1 O.s.p predložil vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o námietke zaujatosti navrhovateliek 1/ a 2/ Bc. Z. Marunovej

a Mgr. L. proti členom senátu 7 Co z dôvodu, že členkou tohto senátu je JUDr. Katarína Potocká, ktorej manžel je v tomto konaní právnym zástupcom odporcu; navrhovateľky žiadajú, aby bol zachovaný postup pridelenia tejto veci inému nestrannému senátu, pretože iba iný senát bez JUDr. Kataríny Potockej môže vec objektívne posúdiť.

V prílohe Vám vraciame spis vedený na Vašom súde pod sp. zn. 7 Co 23/2011 ako **p r e d č a s n e** predložený.

Účastníci majú právo z dôvodov podľa § 15a ods. 1 O.s.p. uplatniť námietku zaujatosti voči sudcovi, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť.

O dôvode, pre ktorý sa vec nadriadenému súdu nepredkladá, súd upovedomí účastníka konania (§ 16 ods. 2 veta druhá O.s.p.).

Navrhovateľky v tomto konaní 28. februára 2011 uplatnili námietku zaujatosti proti členom senátu 7 Co z dôvodu, že manžel členky senátu je zástupcom odporcu v tomto konaní.

Z obsahu spisu vyplýva, že na žiadosť predsedu senátu 7 Co Mgr. Františka Dulačku z 28. februára 2011 (čl. 73) v súlade s bodom II. 2.1 písm. c/ Rozvrhu práce Krajského súdu v Žiline na rok 2011 došlo k zmene v zložení senátu 7 Co (určeného na prejednanie a rozhodnutie veci vednej na odvolacom súde pod sp.zn. 7 Co 23/11) tak, že namiesto členky senátu 7 Co JUDr. Kataríny Potockej bol určený zastupujúci člen senátu Mgr. Miroslav Šepták, ďalšími členmi tohto senátu sú Mgr. František Dulačka a JUDr. Eva Malíková.

Uplatnenie inštitútu vylúčenia sudcu v dôsledku námietky zaujatosti vznesenej účastníkom konania v zmysle § 14 až § 16 O.s.p. predpokladá, že táto smeruje voči sudcovi, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť. Dôvodom je vlastná dikcia zákona (§ 15a ods. 1 O.s.p.), ktorá dáva účastníkovi konania právo uplatniť námietku zaujatosti len - voči sudcovi, ktorý v zmysle rozvrhu práce je povinný vec prejednať a rozhodnúť; z logických dôvodov je vylúčená právna možnosť uplatniť námietku zaujatosti - voči sudcovi, ktorý nemá povinnosť vec prejednať a rozhodnúť (resp. spolurozhodovať ako člen senátu). O tomto dôvode je potrebné účastníka poučiť v zmysle § 16 ods. 2, vety druhej O.s.p.

V danom prípade, je potrebné navrhovateľky upovedomiť o zmene i dôvodoch v zložení senátu 7Co a súčasne ich vyzvať, pokiaľ naďalej trvajú na námietkach, aby tieto

doplnili o dôvody zaujatosti, ktoré prípadne uplatňujú jednotlivo voči každému členovi senátu 7 Co - Mgr. Františkovi Dulačkovi, Mgr. Miroslavovi Šeptákovi a JUDr. Eve Malíkovej. V nadväznosti na uplatnené námietky zaujatosti bude potrebné zabezpečiť i doplňujúce stanoviská členov senátu 7 Co.

Vzhľadom na vyššie uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky vrátil spis bez rozhodnutia. Spis predložte po jeho doplnení.

JUDr. Daniela Švecová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť:
Hrčková Marta